

Hjem > Kvægafgiftsfonden > 2013 > Overvågning af smitsomme kvægsygdomme > **Husk rotter og mus i smittebeskyttelsen**

Husk rotter og mus i smittebeskyttelsen

Rotter og mus kan udgøre en risiko for overførsel af sygdomme mellem besætninger. Derfor skal effektiv sikring mod, og bekæmpelse af, de små gnavere være en del af en systematisk smittebeskyttelse.

Kvægafgiftsfonden

Mælkeafgiftsfonden

Hen over sommeren er 47 besætninger blevet nysmittet med salmonella. Man har ingen sikker forklaring på, hvad nysmittet skyldes, men dyrlæge Kaspar Krogh, VFL, Kvæg, vil ikke afvise, at nogle af besætningerne kan have fået smitten overført med rotter og mus.

"Man kan påvise rigtig mange forskellige slags bakterier i rotter, også salmonellabakterier. Dem kan de føre videre til køer og kalve enten ved direkte kontakt eller ved rotternes ekskrementer eller urin i foderet eller køernes drikkevand. Derfor er det vigtigt at slå fast, at en systematisk smittebeskyttelse også indbefatter sikring mod rotter og mus, og, hvis det er nødvendigt, en effektiv bekæmpelse af skadedyrene," lyder det fra Kaspar Krogh. Han påpeger, at mus og rotter kan have betydning både for smittespredning i den enkelte besætning og for spredning mellem besætninger.

Bekæmpelse af rotter er som udgangspunkt kommunens ansvar, og man bør holde sin kommune op på, at den tager ansvaret på sig med tilstrækkelig seriøsitet.

Alle fund af rotter skal anmeldes til kommunen, der har ansvaret for at kortlægge udbredelsen og for systematisk bekæmpelse. Ifølge rottebekendtgørelsen skal grundejere dog rottesikre og renholde deres ejendomme sådan, at rotters leveduligheder begrænses mest muligt. Ejendomme uden rotter besøges hvert andet år, mens ejendomme med rotter skal have flere på hinanden følgende besøg i forbindelse med kommunale kampagner. Siden 1996 har kommunerne haft pligt til at besøge alle ejendomme i landzone både forår og efterår.

Rotter under spalterne

Biolog Jens Lodal er ekspert i skadedyr og var en årrække ansat ved det nu nedlagte Skadedyrslaboratorium under Aarhus Universitet. Han bekræfter, at både rotter og mus kan overføre smitsomme sygdomme.

"Rotter bevæger sig over større afstande end mus. De kan godt gå fra ejendom til ejendom. Dermed ikke sagt, at de gør det, men der er set eksempler på rotter, der er gået over en kilometer hver eneste nat," forklarer Jens Lodal.

Han fortæller, at rotter er det eneste pattedyr, der kan leve i kloakker og kloaklignende miljøer, fx under spalterne i stalde. Her holder de af at være, fordi de er i fred for konkurrenter og fjender. Rotter er i stand til at leve af gødning, og kan i princippet leve et helt liv i kloakken eller under spalterne. Langt de fleste vil dog søge op, når det bliver mørkt, og forsyne sig af køernes foder og vand. Og så opstår risikoen for, at de overfører smitsomme sygdomme til køerne.

Mus smitter også

Ifølge Jens Lodal er mus også i stand til at overføre smitte med blandt andet salmonella og campylobacter. Og i modsætning til rotter, er bekæmpelsen af mus ens eget problem. Jens Lodal har dog flere gode råd.

"Helt elementært gælder det om at sørge for, at indgangsvejene er sikret. Og det er selvfølgelig lettere sagt end gjort," siger han.

Han anbefaler at udnytte musenes årscyklus, der betyder, at de søger fra det åbne land mod bygninger, når vejret er efterårsagtigt. Musene løber typisk langs soklen, hvor Jens Lodal anbefaler at placere musegift eller fælder med to-fem meters mellemrum.

"Jeg vil anbefale musegift af typen 'Alphachloralose'. Det virker allerede efter en-to timer, hvorefter musene vil søge tilbage, hvor de kommer fra – altså ud på marken. Andre typer musegift virker først efter adskillige døgn," forklarer Jens Lodal, der påpeger, at giften bør ligge i specielt indrettede foderstationer, hvor det er beskyttet mod fugt og andre dyr.

Midlet kan købes i detailhandlen og kræver ikke autorisation.

Han anbefaler også store fælder med plads til 20-30 mus, kombineret med ovennævnte gift, da man dermed ikke behøver tilse fælderne dagligt.

Musene syd for en linje fra Ringkøbing til Horsens har dog en anderledes årscyklus end musene i resten af landet.

"I Sønderjylland søger musene mod bygninger hele året, hvorfor man bør have giftdepoter liggende året rundt," afslutter Jens Lodal.

Se pjecen "Rotters smitterisiko" fra Naturstyrelsen [her](#)

Læs også:

[Jeg har fået respekt for rotter](#)

[Rotteplage og salmonella følges ad](#)

[Salmonellasmitte mellem dyrearter](#)

Artiklen har været bragt i kvæg Nyt nr. 23 - 2013